

Jaarrekening 2016 van de Protestantse Gemeente te Barendrecht

Inleiding en voorbehoud

De status van de voorliggende jaarrekening is in formele zin op dit moment nog voorlopig. Oorzaak is dat de externe controle op juistheid en volledigheid, uitmondend in een goedkeurende verklaring, nog niet volledig is afgerond. Deze controle wordt verricht door Kantoor der Kerkelijke Administraties (KKA). Verwacht wordt dat dit alles tijdig afgerond zal zijn om de jaarrekening met goedkeurende verklaring beschikbaar te hebben op de dag van de gemeentevergadering. De gebruikelijke bespreking van de jaarrekening in de kerkelijke vergaderingen heeft inmiddels plaatsgevonden. Onder voorbehoud heeft het College van Kerkrentmeesters (CvK) op 10 maart j.l. het concept besproken en goedgekeurd, op 19 april gevolgd door de Algemene Kerkenraad (AK).

Communicatie

Definitieve vaststelling door de AK kan pas plaatsvinden na de kerkordelijk voorgeschreven publicatie gedurende één week. In verband hiermee wordt de volledige versie voor de gemeenteleden ter inzage gelegd vanaf zondag 30 april tot en met zaterdag 6 mei a.s. in de Bethelkerk. De digitale versie kan desgewenst worden opgevraagd bij de penningmeester. Tijdens de gemeentevergadering op donderdag 1 juni a.s. wordt de jaarrekening 2016 toegelicht door het CvK. Voor eventuele inhoudelijke vragen kunt u zich richten tot de penningmeester. Gemeenteleden kunnen tot 12 mei a.s. eventuele bezwaren indienen bij de scriba van de AK.

1. Resultaat (zie tabel 1)

Het jaar 2016 is afgesloten met een hoog negatief resultaat (€ 48.900). Verwacht was een nog wat groter tekort van € 56.700. Het behaalde resultaat in 2015 was nog licht positief (€ 6.600). De verwachte sterke teruggang heeft zich dus inderdaad voorgedaan.

Tabel 1 Staat van Baten en Lasten over 2016

(in euro's x 1000)			
	WERKELIJK 2016	BEGROOT 2016	WERKELIJK 2015
Baten			
baten onroerende zaken	104,6	78,4	100,8
rentebaten	6,3	16,0	16,0
bijdragen levend geld	863,7	793,6	868,4
door te zenden collecten	2,5	3,5	3,3
subsidies en bijdragen	16,9	29,7	8,1
overige opbrengsten	0,0	0,0	5,5
totaal baten	994,1	921,2	1.002,0
Lasten			
lasten gebouwen/inventaris	229,5	274,4	196,7
pastoraat	417,2	412,7	428,3
lasten kerkelijke activiteiten	43,0	42,1	45,5
verplichtingen/bijdragen andere organen	47,7	47,6	48,7
salarissen en vergoedingen	181,3	187,1	180,4
kosten beheer en administratie	32,6	28,4	31,6
bankkosten	3,2	2,8	2,7
totaal lasten	954,5	995,0	933,9
saldo baten minus lasten	39,6	-73,8	68,1
Saldo overige Baten en Lasten			
fondsen/voorzieningen			
toevoegingen	-235,7	-181,8	-178,2
onttrekkingen	140,2	196,4	111,3
overige baten en lasten	7,0	2,5	5,3
totaal ov. Baten en lasten	-88,5	17,1	-61,5
Resultaat	-48,9	-56,7	6,6

In de Begroting 2016 werden als redenen voor de verwachte teruggang in 2016 genoemd: lagere verhuurinkomsten van gebouwen, lagere kerkelijke bijdragen (VVB), het niet begroten van schenkingen en legaten, hogere lasten voor de gebouwen en installaties (onderhoud en energie), lichte stijging van de salariskosten en enige daling bij het pastoraat door een iets lagere bezetting bij het interim-pastoraat.

In grote lijnen zijn deze ontwikkelingen ook gerealiseerd. De verwachte teruggang van € 56.700 bleef echter nog enigszins beperkt tot € 48.900 in werkelijkheid. Meevaller was dat de voorziene daling van de verhuuropbrengsten uitbleef (er was zelfs een kleine stijging); maar ook in 2016 werden we verrast door extra inkomsten uit schenkingen en legaten op het niveau van 2015; de voorziene stijging van de energiekosten bleef uit.

Niet begroot was dat de rente-inkomsten (op spaarrekeningen) met € 9.700 daalden. Onverwacht groot was echter de daling van de VVB, begroot op € 11.000, maar in werkelijk werd het circa € 31.000 minder. Met € 620.300 inkomsten in 2016 daalde de VVB dit jaar met bijna 5%. Het aantal leden daalde met bijna 4% tot circa 4.800 leden, woonachtig op bijna 2.900 adressen. Ook het aantal adressen nam met 3,5% af.

De gezamenlijke opbrengst (€ 90.000) van kerkcollecten, van de bijzondere financiële acties (actie solidariteitskas en oogstcollecte) en van kleine giften, nam daarentegen nauwelijks af (1%). Daarmee blijven deze inkomsten een onmisbare aanvulling op de teruglopende kerkelijke bijdragen.

In 2016 mochten we een aantal schenkingen en legaten in ontvangst nemen van in totaal € 133.200. Deze inkomsten worden normaliter toegevoegd aan schenkings- en legaatfondsen. Bij gebruik van deze gelden worden deze middelen rechtstreeks aan deze fondsen onttrokken.

De wijkgemeenten zorgden met het houden van allerlei activiteiten voor een prachtig financieel resultaat voor de kerk van € 19.200.

De inkomsten uit verhuur van kerkgebouwen (en pastorieën) bedroegen € 104.600 (in 2015: € 100.800); in plaats van een verwachte daling in de begroting, dus nog enige stijging! De rente op de spaarrekeningen daalde echter door een aanzienlijk lagere rentevoet van € 16.000 naar € 6.300.

Gebouwen

Onderhoud

‘-Subsidieregeling BRIM -

Voor de instandhouding van het rijksmonument Dorpskerk zijn voor de periode 2016 t/m 2021 onderhoudsactiviteiten goedgekeurd ad € 64.000. De helft hiervan is subsidiabel. In 2016 bedroegen de subsidiabele activiteiten € 33.833. Vanuit de BRIM-regeling wordt hiervoor € 16.917 uitgekeerd. Dit bedrag - vermeld onder Baten – is 50% van de BRIM-uitgaven in 2016 die deel uitmaken van de onderhoudslasten kerkgebouwen (€ 162.100; zie tabel 2). In eerdere jaren werd onder Baten het in dat jaar ontvangen subsidiebedrag vermeld. Hierdoor bestond er geen directe band met de BRIM-besteding in dat jaar zelf. De nu gevolgde methode is dus een verbetering.

De totale onderhoudsuitgaven aan kerkgebouwen en pastorieën bedroegen € 172.800 (in 2015 € 140.500). Het onderhoud beperkte zich tot het in bouwtechnisch goede staat houden ter vermijding van hogere toekomstige lasten door achterstallig onderhoud. Gezien de onduidelijkheid over de wijze van benutting van de gebouwen in de komende jaren, werd (opnieuw) bewust pas op de plaats gemaakt voor zaken die niet dringend nodig zijn (m.b.t. Bethel- en Triomfatorkerk, en gebouw “de Oude Pastorie”). Een aanzienlijk deel van de uitgaven werd buiten de exploitatie van 2016 om gefinancierd. Allereerst het uitgevoerde geplande groot onderhoud van de meerjaren-gebouwenbegroting. Tevens werden naast de BRIM-subsidie voor groot onderhoud Dorpskerk ook geormerkte legaten/schenkingen en wijkfondsen aangewend.

Ten laste van 2016 werd - op basis van de meerjarenbegroting onderhoud gebouwen (2016-2031) - een toevoeging gedaan aan de voorziening onderhoud (€ 109.100). Door de keuze om deze toevoeging op actuele basis vast te stellen (dezelfde basis die gebruikt is voor de Begroting 2017), is er een afwijking met het bedrag dat als toevoeging in de Begroting 2016 werd opgenomen.

Ten laste van de exploitatie 2016 belopen de onderhoudskosten in totaal € 159.600 (€ 170.600 begroot); in 2015 bedroegen de onderhoudskosten € 154.700.

Tabel 2 Onderhoudskosten 2016

(in euro's x 1000)	WERKELIJK 2016	BEGROOT 2016	WERKELIJK 2015
LASTEN			
onderhoud kerkgebouwen	162,1	172,0	122,7
onderhoud pastorieën	10,7	29,1	17,8
onderhoud totaal	172,8	201,0	140,5
Af: Onttrekking voorziening groot onderhoud	48,0	167,3	69,6
Af: Geormerkte legaten/schenkingen	51,9	0,0	0,5
Af: BRIM-subsidie Dorpskerk	16,9	0,0	0,0
Af: Onttrekking wijkfondsen	5,5	0,0	1,4
Uitgaven Onderhoud t.l.v. exploitatie	50,5	33,8	69,0
Bij: Toevoeging voorziening groot onderhoud gebouwen	109,1	136,8	85,7
Kosten onderhoud in exploitatie 2016	159,6	170,6	154,7

De **overige kosten van gebouwen** bedroegen € 56.700 en bleven hiermee vrijwel gelijk aan die in 2015. De begrote stijging bij energiekosten bleef uit, en bij de verzekeringskosten trad door een flinke restitutie van premies uit voorgaande jaren zelfs enige daling op. Voor de overige kosten van gebouwen was er ten opzichte van de begroting een totale meevaller van € 16.600.

Bij het **pastoraat** (kosten € 417.200) daalden de kosten met 2,5%, onder andere door een aanpassing in de formatie van tijdelijke predikanten. De lasten van **kerkelijke activiteiten** (€ 43.000) waren € 2.500 lager dan in 2015. De **salariskosten** van kosteren en organisten bleven met € 181.300 vrij stabiel. Bij **Beheer en Administratie** (kosten € 32.600) was er een toename met 3%; de begrote daling (10%) door minder drukwerk/ drukkosten jaarboekje werd niet gerealiseerd.

2. Vermogenspositie

Het balanstotaal per 31 dec. 2016 bedraagt € 2.033.900 (zie tabel 3); het **eigen vermogen** € 1.226.400 tegen € 1.237.100 per 1 jan. Per ultimo 2016 bestaat het eigen vermogen uit € 989.100 algemene reserve en voor € 237.300 uit diverse bestemmingsreserves.

Per 1 januari bedroeg de **algemene reserve** € 1.038.000; het negatieve resultaat (van baten en lasten) van 2016 werd hieraan onttrokken. Het totaal van de **bestemmingsreserves** (stand per 1 januari € 199.100) nam in 2016 toe tot € 237.300 per ultimo 2016. Vanuit ontvangen schenkingen en legaten enerzijds, en inkomsten uit wijkactiviteiten anderzijds, kon in 2016 € 126.600 worden bijgeschreven. Daartegenover werd voor een bedrag van € 88.400 aan de bestemmingsreserves onttrokken voor diverse uitgaven.

De **voorziening Groot onderhoud gebouwen** is in 2016 met € 61.100 toegenomen tot € 726.200 per ultimo 2016. Op basis van de meerjarenbegroting onderhoud gebouwen (2016-2031) werd een toevoeging aan de voorziening gedaan (€ 109.100). Voor de bekostiging van de onderhoudsuitgaven van 2016 werd aan de voorziening € 48.000 onttrokken.

Tabel 3 BALANS 2016

(beknopte versie)

(in euro's x 1000)	31-dec	1-jan		31-dec	1-jan
ACTIVA			PASSIVA		
Vaste activa			Algemene reserve	989,1	1.038,0
Onroerende zaken	0,0	0,0	Bestemmingsreserves	237,3	199,1
			EIGEN VERMOGEN	1.226,4	1.237,1
Vlottende activa			Voorzieningen		
Kortlopende vorderingen	31,9	41,8	Groot onderhoud gebouwen	726,2	665,1
Voorraad materialen	1,7	0,0	Externe begeleiding AK	7,8	11,5
Liquide Middelen	2.000,2	1.939,5	bij het veranderingsproces		
totaal vlottende middelen	2.033,9	1.981,3	totaal voorzieningen	734,0	676,6
			Kortlopende schulden	73,5	67,5
Totaal-Generaal	2.033,9	1.981,3	Totaal-Generaal	2.033,9	1.981,3

Tenslotte

Het ledental van de PGB neemt al langere tijd van jaar op jaar af. In de leeftijdsopbouw is er onvoldoende aanwas bij de jongeren, zodat er structureel veroudering plaatsvindt. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers bij de actie kerkbalans is inmiddels 66 jaar. Het jaarlijks wegvallen van de – relatief hoge(re) - bijdragen van ouderen wordt onvoldoende gecompenseerd door nieuwe leden en stijgende bijdragen van jongeren. Hoe scheef de leeftijdsopbouw is blijkt uit het volgende. Slechts 18% behoort tot de leeftijdsklasse tot 50 jaar (aandeel in bijdragen is 11%). Daarentegen behoort 44% (met 50% van de bijdragen) tot de leeftijdsklasse van 70 jaar en ouder.

In een situatie van een jaarlijks tekort van circa 50.000 in 2016 (en begroot voor 2017) dat in de komende jaren trendmatig zal stijgen, is terugkeer tot een sluitende exploitatie slechts denkbaar door structurele aanpassing van de kerkelijke organisatie en uitrusting. Ook het (financieel) vermogen zal de krimpende organisatie dan kunnen volgen.

Met de gepresenteerde cijfers over 2016 spreekt het CvK (opnieuw) zijn zorg uit over een gezond functionerende organisatie op middellange termijn. De geschetste ontwikkelingen (stagnerende inkomsten en structureel te hoge uitgaven aan gebouwen) maken het nodig dat aanpassingen in de organisatie worden gedaan op momenten dat de mogelijkheid daartoe bestaat. De benodigde eerste stappen hiervoor zijn inmiddels genomen.

Voor alle vragen op financieel gebied van het CvK kunt u contact opnemen met A. Boers, 's-Prinsensingel 19, 3155 VK Maasland. Telefonisch te bereiken op 010 - 5913849 of per email: aadboers@kabelfoon.net

Met vriendelijke groet,
Aad Boers (penningmeester CvK)